

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XIXme ANNÉE

1 Nbre. : 1923 — No. 159

اجتهاد

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

آبوممان: سنه لکی [۲۴ نسخه]

داخل ایچون ۲ خارج ایچون

۲ بچق لیرادره

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

«اون طقوزنجی سنه تأسیسیه»

نومرو ۱۵۹، ۱ تشرین ثانی ۱۹۲۳

کیرجسن زراعت اولاماز

بوندن اولکی محاضره مزده، کیرجدن بحث ایتدیگیمز صیراده، توپراقلرک مرکباتنه دایر بعض شیلرده سویله. مشدک، علم کیمیای زراعی سایه سنده بوتون توپراقلری تحلیل ایتک وهر توپراقده نه کبی عنصرلرک بولوندیغی وهانکی شیلرک نقصان اولدیغی بیلیمک قولایدر. بورا سنی آکلادیقن صوکراده، بو توپراقلره اکیله جک شیلره کوره، نقصان اولان عناصر نباتیه وغذائیه یی تماملامق نمکندر: چونکه هر هانکی بر محصول آرادینی عناصری هانکی یرده بولورسه اوراده یتیشیر. بونک ایچونده مختلف اوتلرک باشقه جه تحلیل ایدلیگنی سویله مشدک وبوندن ده بوتون اوتلرک، آزوت، فوسفور، پوناس و کیرج کبی مادهلرک بولوندیغی آکلامشدق. توپراقلردن بحث ایتدیگیمز زمان بو مهم مسئلهیه تکرار دونه جکز. بو صایدیغیمز شیلره - توپراغک عناصر کیمیائیه سی - تعبیر ایدیلیر. بونلرک بوتون توپراقلرده ومعین برنسته کوره موجود اولماسی لازمدر: چونکه بوتون اوتلری ترکیب ایدن، اوتلرک کوکلریله توپراقدن آلدقلى بو عناصردن باشقه بر شی دکلدر. بونلردن باشقه توپراقلرده قوم، کیل، کیرج وهوموس [توپراقلره دوشوب وقاریشوب چوروین انقاض] کبی باشلیجه دورت عنصر ده وارد، که بونلره - توپراغک عناصر فیزیقیه سی - دیرلر. کوریلدیور که کیرج توپراغک هر ایکی نوع عناصرنده داخلدر. هم فیزیقی وهم کیمیائی بر عنصردر. نونک ایچون بوتون توپراقلرده کیرجک

وار حقیرلنی کورنلر حق شکایتلری استعمال ایتمه مکده درلر. بر مثال: ایزمیت دیوان حربجه خیانت حریبه جرمندن برائتلیقه قرار ویریلن ایکی ذات ایزمیت استیفاف مدعی عمومیلکنجه عینی جرمندن ویکیدن تحت توقیقه آلمش وایکی بیچی آیی موقوف تالدقن صوکرک تحلیله ایدیلشلردر. مکتب حقورقن ماذون وپکچوق مأموریت ویرمش اولان مقدورلرک وکیل بر کونانشنده بولونمادی کبی بالذات مقدورلردخی حقیرنی آداماشلردر ۱۱.

موجود اولوب اولمادیغنی بیلیمک پک فائده لی در.

بوندن اولکی محاضره مزده، کیرجک هانکی حاضرلرله برله شوب بونلردن نه کبی آملاح وجوده کتیردیگنی سویله مش و بو آملاحک زراعت نقطه نظرندن نه قادر فائده لی اولدیغی ده آکلتمشدق. هر شیدن اول شونی بیلیمه لی در، که کیرج بوتون اوتلره کیرج. اونلرک قدیدنی یاپار. هله قبا یونجا و تیرفیل کبی جاییر اوتلرنده کیرجک مقداری یوزده اوتوزدن آزدکلدر. بونک ایچوند، که کیرجلی بر توپراقده آیی جاییر یتیشیر.

أسکی چققیجیلرده کیرجک فائده سنی آکلامشلردی. مودخ «بلین» أسکی غولوارلرک تارلارینه کیرج دوکدو کلرینی یازیور. علم کیمیای زراعی تأسس ایتدکدن صوکرک، تارلارله دوکولن کیرجلی مواد مصلحه نک [۱]، توپراقلرک اوصاف فیزیقیه و کیمیائیه لری اوزرنده نه صورته تاثیر اجرا ایتدیگنی ده آیی آکلشیلدی. کیرجک اک بویوک بر فائده سی توپراقده کی کبی یختیلاشدیرماسیدر. بونک تاثیرله توپراقده کی یاشلق کیلدن آریلیر وبوندن صوکراده توپراق، اکیان شیلره مضرت وبره جک درجه ده، فضله رطوبتدن قورتولور. بر توپراغک ایی وقولای سورولوب ایشله نه بیلیمه سی ایچون بونک نه قادر فائده لی اولدیغنی هر کس بیلیر. بر یاغموردن صوکرک چوق یاشلق صافلایان بر تارلای زماننده سورمک ممکن اولامازسه هر ایش بوزولور. شیمدی بو توپراقده لازم اولدینی قادر کیرج بولوناجق اولورسه، توپراقده یاشلق طوتان کیل رطوبتدن قولایجه آریلاجنندن تارلاده وقتیه طاو اولور وموسمنده سورولوب ایشله نیر.

کیرجک تأمین ایتدیگی بر فائده ده توپراقده کی آزوتی مادهلرک انحلالنه خدمت ایتمه سیدر. علم کیمیای زراعی بزه کوسته ریور، که اوتلرک توپراقده کی آزوتی کوکلریله آلا بیلیمه لری ایچون بونی حاوی اولان مادهلرک بر انحلال [۱] توپراقلرک فیزیقی مرکباتی ایشلدرمک ایچون تارلاره دوکولن مادهلر.

کیرمه‌لری لازمه‌در . بو انحلالی یایانده کیرجدر . بر توپراقده عضوی حالنده قالان آزوتک اوتلره بر فائده‌سی یوقدر ؛ بو آزوتی ماده‌لر معدنی حالنه کچدکدن صوکر ا کوکلره اوتلره کچر و اوزمان اوتلرک بویومه‌سنه خدمت ایدر . کیرجک توپراقلره دوکوان حیوان کوبره‌لری اوزه‌رنده کی تأثیری پک مهمدر . بو کوبره‌لرک حاوی اولدینی بر حامض واردر ، که پوتاس و آمونیاق کی قلو یانده قولایجه منحل اولور ، فقط کیرجله برلشدیکی زمانده پک آز انحلال ایدن بر طاقم مرکبات وجوده کتیریر . بونک ایچوندیر ، که شیسستلی و غیرانیلی بریره کوبره

دو کولدیکی وقت بویرده کوبره‌نک قابل انحلال اولان عناصری ، پوتاس و آمونیاق کی عنصرلره برلشدیکی صورتده پک چابوق ضایع اولور . بالعکس بو عناصر کیرجله برلشدیکی وقت ، بوندن داها بطاقله انحلال ایدن بر طاقم مرکبات وجوده کلیر و بو سایه‌ده کوبره‌نک تأثیری ده سورده کلی اولور . بوندن طولانی تارلاره ویریه جک حیوان کوبره‌لرینی قاریشیدیردقدن صوکر دوکک لازم کلیر .

کوبره‌نک ، توپراقده کی مواد عضویه اوزه‌رنده کی تأثیری ده نظر دقته آلتیناق برمسأله‌در . دیگر طرفدن کیره جک ، توپراقده کی فوسفاتلرک انحلالی تسریع ایتدیکنی بیلیمک لازمدر . یالکیز ، علم کیمیای زراعتینک بو بحثلری ، بویله بر مقاله‌ده آکلادیله به جک قادار ساده برنی اولمادینی و مقصد مزده هر کسک و بالخاصه چفتجیلر مرک قولایجه اوقویا بیله جک لری بحثلری بارمق ایچون ، علم زراعتک بو مهم نظریه‌لرینه علی‌العاده بر تماس ایله کچمه‌یه مجبور اولیوروز . کیرجک اک بویوک فائده‌سی توپراقلرده کی عضوی آزوتک سهولته تمثیل ایدیله بیله جک بر حاله یعنی آزوت نیتریک و نیترانلره تحولنه

خدمت ایتمه‌سیدر . بو عضوی ماده‌لرک انحلالندن حصوله کلن آزوتک اک مهم و فائده‌لی بر عنصر اولدینی معلومدر . شکل طبیعیده آزوت «هوموس» تعبیر ایدیلن و توپراقلره قاریشان نباتات اقاضنک چورومه‌سندن حاصل اولان ماده‌ده بولنور . فقط ، آزوتک قابل تمیل اولماسی ، یعنی کوکلردن کچوب اوتلره کیرمه‌سی ایچون اونک معدنی بر حاله یعنی آزوتیت و نیترات حالنده یولونماسی لازمدر . بونی یایان فعل کیمیائی‌یه ، علم کیمیای زراعتده استحاله سورجیه ، تعبیر اولونور . بو فعل‌ده توپراقلرده بر طاقم «تخمیرات» یایان میقروبلرک اثریدر . عضوی آزوت اک اول «آزوت آمونیاق» حالته ، بوندن صوکراده «حامض آزوت» حالته کچر ، بوده ، دیگر بر عنصر ایله ، مثلاً کیرجله برله شوب «آزوتیت کلس» شکنکی آلیر که بو طرزده حصوله کلنی عنصر پک چابوق تمثیل ایدر ؛ یعنی اوتلرک کوکلردن کچوب اوتلرک بویومه‌سنه

اله عقل سویله یور :

«بوده» ، «زروشت» ، «هرمن» ، «هرمن سنک» ، «وه‌دا» ، «تورات» ، «انجیل» ، «فرقان» سنکدر : اغلایان ، قانایان ، ای بشر ، سندن ، بو کوز یاشی سنک ، بو قان سنکدر .

۱۲ حزیران ۱۹۲۱ هکبه‌لی آله

عبداللہ جودت

بادی اولور . استحاله سورجیه دیدیکمز بو فعل کیمیائینک حصولی بر طاقم شرائطک وجودینه تابعدر . بونک ایچون توپراغک سورولوب هوالاندریش اولماسی لازمدر . خفیف طوپراقلرده ، صابان ، پولوق و تیرمق کی زراعت آلتلریله ایشلنمش اولان تارلارده ، فضله یاشلنی تقجیر خندقلریله تعدیل ایدیلش یرلرده بو فعل کیمیائی داها آنی اولور . بالعکس آغیر و چوق یاشلق صاقلایان یرلرده و هوالاندریش یایان توپراقلرده عضوی آزوتک معدنی حالی آلماسی هان حس ایدیله مه‌یه جک قادار آز و بطیدر . دیگر بر شرط دخی ، توپراقده کافی درجه‌ده بر حرارت بولونمقدور : مثلاً ، ۱۲ درجه‌دن آشاغیده استحاله طورور ، بو تعامل کیمیائی ۱۲ درجه‌ده باشلار ۳۶ درجه‌یه قاداردوام ایدر . صونوق اقلیملرده و حرارتک ۱۲ درجه‌دن آشاغی دوشدیک یرلرده وبالخاصه

قیس موسملرنده بوتون بوتون طورور . عینی زمانده
توپراقده کافی درجهده رطوبتده اولمالی در ، قوراق
بیللرده عضوی حالنده اولان آزوت انحلال ایله معدنی
حالی آلاماز . فقط ، اُک مهم شرط کیرجک وجودیدر .
دیگر طرفندنده یوناس کبی بر اساسک حامض ازوت
ایله برلشهرک « آزوتیت یوناس » ک تشکله خدمت
ایتدیکی ده اونودولمالی در ، بونکده ازوتیت کلس کبی
مهموتله متمثل اولدینی معلومدر ،

ایکی محضره منی کیرجه تخصیص ایتمکده کی مقصدمن ،
بونک فیزیکی و کیمیائی بر عنصر اولدینی سوبله مک
و کیرجک توپراقله اُک لزوملی و اُکیله جک شیلر ایچون
اُک فائزلی بر ماده غدائیة ومنبتة صایلدینی آکلاتقدن
صوکر ، بزم توپراقلمزده کیرجک بک زیاده آزالمش
اولمالی طولایسیله حاصلاتک مقدارجه و کیفیته تنی
ایتدیکی بیلدیرمکدر . فی الحقیقه ، طبیعه زیاده مقدارده
کیرجی حاوی اولان یرلر مستثنا اولمق اوزره ، آنادولینک
برجوق طرفلرنده کی توپراقلمده کیرجک اثری قالمامشدر .
ایمدی ، کوبره منز زراعت اولاماز ! ، دستوری نه
قادر طوغرو ایسه « کیرجسز زراعت اولاماز ! »
سوزیده اوقدار طوغرودر . دنیانک هریرنده تارلاره
کیرج دوکمک عادی واردر . یرینه کوره هریش التی
سنده توپراقلمده کیرج ویرمکدن بک بوبوک بر فائده
کورولور . بالخاصه حیوان کوبره لرینی ، یشیل کوبره
اوتلرینی کیرججه برابر ویرمک لازمدر . کیرج ، بر
جوق یرله « مارن » حالنده ویریلر . تأثیرات هواشیه
ایله پارچالانان کیرج طاشلرندن طولیلان انقاضه « مارن »
دیرلر . بونک مرکباتی ، مختلف نسبتلرده کیل ، فحمیت
کلس ، قوم ، آلچی ، فحمیت مانیه زی وحمض حدید
کبی شیلردر . تارلاره دوکولن مارن حرارت ، قوراقلق
ورطوبت کبی تأثیرلره آریسوب انحلال ایدر . بزم
مملکتلرمزده توپراقلمه مارن ویرلیدیکی بردفعه اوردو
قضاسنده کورشمدم ، باشقا بریرده تصادف ایتدم .

کندی کندینه یتیشن اوتلردن توپراغک جنسی آکلامق
زراعت علمنک اصوللرندن بریدر . بوتون اوتلرک ،

کیرج ، آروت ، فوسفور و یوناس کبی عناصر کیمیائی دن
برینی اوته کیلردن داها زیاده آلدینی سوبله مشدک . بو
اعتبارله ، کیرجلی ویا پوتاسلی بر توپراقده چیقان اوتلرک ،
اُک زیاده بو عناصردن خوشلانان نباتات اولدینی آکلامق
ممکندر . بو طرزده هر توپراقده اُک چوق چیقان و اُک
آبی بویون اوتلردن او توپراقده عناصر کیمیائی دن
هانکیسنک داها آز ویا داها زیاده اولدینی قولایجه
آکلاشیلا بیلیر : مثلاً ، فونده چالسی ، قاطیر طیرناغی
جوق چیقان بر یرده کیرجک بک آز اولدینجه حکم
ایده بیلیر . بوبله بریر کیرج دوکوله جک اولورسا ،
اوراده کندیلکندن چیقان اوتلرک آزالدینی ویرلرینه
باشقا اوتلرک چیقدینی کورولور . بعضی احوالده ، بر
دفعه کیرجلندکدن صوکر کندی حالته بیراقیلان تارلانک ،
داها یرته سی سنه دن اعتباراً ، هیچ برشی اکیلیمکسزین
چاییر حالته کلمه سی ده ممکندر . او زمان توپراغک جنسی
ایشلدیریش اولور بوبله بریر چاییردن صوکر بوغدای ده
اکیله بیلیر . حال بوک ، او یر حال طبیعیده قالمش
اولسایدی ، چاوداردن باشقا برشی یتیشدیرمه مزدی .
مع مافیة ، بواقلابی طوغرودن طوغرویه کیرجک تأثیرندن
زیاده ، توپراغک ایشلدیریش اولماسنه عطف ایتمک داها
طوغرو اولور . چونکه بوغدای دانه لرنده کی کیرجک
مقداری بک جوق ده کیلدر .

خلاصه ، فیزیکی و کیمیائی بر عنصر اولان کیرج
توپراقلری ایشلدیریر ویا شلفی تعدیل ایدر ؛ آمونیاک
حصولنی قولایلاشدیریر و کوکله اوتلره کچن آزوتی
عضوی حالندن معدنی شکله کتیریر و کوبره لرک انحلالنه
خدمت ایتدکدن باشقا کوبره لرده کی عناصر نباتیه نک
داها اوزون مدت قالماسی اسبابی حاضرلار و قومسال
توپراقلرک ، داها صوکرالری بوغدای ویا آربا یتیشد
یره بیله جک برحاله کلمه سی تامین ایدر .

زراعت ایچون بو قادر فائده لی اولان کیرجک
طوغرودن طوغرویه ویا « مارن » و آلچی حالنده
توپراقلمه ناصیل ونه زمان ویریه جکفی بوندن صوکر اکی
محضره منزه سوبله یه جکیز .
مهمین ملاحظم